

Sygn. akt VU 5275/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku S. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z siedzibą w Z.

o emeryturę

na skutek odwołania S. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z siedzibą w Z.

z dnia 13 czerwca 2014 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy S. M. prawo do emerytury z dniem 1 maja 2014 roku.

Sygn. akt VU 5275/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 czerwca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z siedzibą w Z. odmówił wnioskodawcy S. M. prawa do emerytury z uwagi na brak wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Od powyższej decyzji wnioskodawca odwołał się w dniu 23 czerwca 2014 roku. Wnioskodawca zarzucił organowi rentowemu, iż bezzasadnie wyłączył ze stażu pracy w szczególnych warunkach okresy pobierania zasiłku chorobowego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z siedzibą w Z. wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, iż zgodnie z art. 32 ust 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS przy ustalaniu okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. M., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 20 maja 2014 roku wniosek o przyznanie emerytury. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 akt emerytalnych)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący 28 lat 5 miesięcy i 28 dni, w tym 1 rok 5 miesięcy i 1 dzień okresów nieskładkowych, 27 lat i 27 dni okresów składkowych oraz **14 lat, 10 miesięcy i 17 dni stażu pracy w szczególnych warunkach** przypadający w okresach :

- od 10 maja 1974 roku do 11 lipca 1996 roku,
- od 17 marca 1980 roku do 31 stycznia 1987 roku,
- od 1 stycznia 1993 roku do 30 kwietnia 1994 roku,
- 2 maja 1994 roku do 2 grudnia 1996 roku,
- od 1 stycznia 1997 roku do 4 lipca 1997 roku,
- od 9 sierpnia 1997 roku do 31 grudnia 1998 roku.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 13.06.2014 r. k. 29 akt emerytalnych, odpowiedź na odwołanie k. 3-4)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z siedzibą w Z. nie zaliczył wnioskodawcy do okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresów pobierania zasiłków chorobowych przypadających w okresie zatrudnienia w (...) Szpitalu (...) w T. od 1 stycznia 1995 roku do 31 grudnia 1998 roku tj. okresów:

- od 3 grudnia 1996 roku do 31 grudnia 1996 roku;
- od 5 lipca 1997 roku do 8 sierpnia 1997 roku,

W okresie zatrudnienia w (...) Szpitalu (...) w T. od 1 stycznia 1995 roku do 31 grudnia 1998 roku wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach w zespołach pomocy doraźnej pogotowia ratunkowego na stanowisku sanitariusza w zespołach wyjazdowych; wymienioną w wykazie A dziale XII poz. 4 pkt 5 stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 lipca 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu zdrowia i opieki społecznej. Okres ten został przez organ rentowy zaliczony wnioskodawcy do stażu w szczególnych warunkach.

(dowód: odpowiedź na odwołanie k. 3-4, świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych z dnia 25 marca 2001 roku k. 14 akt emerytalnych)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem.

Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat.

Stało się tak dlatego, że organ rentowy odliczył skarżącemu od uznanego stażu pracy w szczególnych warunkach przypadającego w okresie zatrudnienia w (...) Szpitalu (...) w T. od 1 stycznia 1995 roku do 31 grudnia 1998 roku, gdzie wnioskodawca wykonywał prace wymienioną w wykazie A dział XII poz. 4 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów (prace w zespołach pomocy doraźnej pogotowia ratunkowego), okresy w których przebywał on na zwolnieniach lekarskich po 14 listopada 1991r. tj. okres od 3 grudnia 1996 roku do 31 grudnia 1996 roku i od 5 lipca 1997 roku do 8 sierpnia 1997 roku w wymiarze łącznym 64 dni (2 miesiące i dni).

Stanowisko organu rentowego jest błędne.

Podstawą prawną przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym ubezpieczonemu przysługuje prawo do emerytury pod warunkiem spełnienia przesłanek do jej nabycia, za wyjątkiem wieku emerytalnego, w dniu 1 stycznia 1999r. Oznacza to, że do obliczenia stażu pracy w warunkach szczególnych stosuje się przepisy obowiązujące w dacie 1 stycznia 1999r. , co wprost wynika z treści art. 184 ustęp 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W myśl bowiem tego przepisu ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura, jeżeli **w dniu 1 stycznia 1999r.** osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze **wymaganym w przepisach dotychczasowych** do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn. O tym jakie okresy pracy zalicza się do pracy w szczególnych warunkach stanowi art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Brzmienie tego przepisu zmieniło się w dniu 1 lipca 2004r. Wówczas do art. 32 ustawy został dodany ustęp 1a, zgodnie z którym przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się:

- okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa,
- okresów, w których na mocy szczególnych przepisów pracownik został zwolniony ze świadczenia pracy, z wyjątkiem okresu urlopu wypoczynkowego.

Zmiana brzmienia art. 32 ustawy z dnia 1 lipca 2004r. nie dotyczy jednak sposobu obliczania stażu pracy osób ubiegających się o emeryturę na podstawie art. 184 ustawy.

W stosunku bowiem do tych osób staż pracy w szczególnych warunkach ustala się na dzień 1 stycznia 1999r według przepisów dotychczasowych, a zatem w ich brzmieniu w dniu 1 stycznia 1999r. W tej dacie art. 32 ustawy nie zawierał zapisu o nie uwzględnianiu do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Z tych względów okresy niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego przypadające w trakcie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub charakterze, podlegają zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych ubezpieczonym ubiegającym się o emeryturę na podstawie art. 184 ustawy także, gdy przypadają one po dniu 14 listopada 1991r.

Wzajemny stosunek art. 184 i 32 ust 1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS był wielokrotnie badany przez Sąd Najwyższy, który orzekł, że wykazanie w dniu 1 stycznia 1999r. okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach określonego w art. 184 ustawy wyklucza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a ustawy. Sąd Najwyższy uznał, że sytuacja osób wymienionych w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS opisywana w doktrynie jako ekspektatywa prawa podmiotowego, polega właśnie na spełnieniu się tylko części stanu faktycznego koniecznego do nabycia prawa, które poprzedza i zabezpiecza przyszłe prawo podmiotowe. Uwzględniając, że ochrona ekspektatywy może wynikać z jej istoty, lecz także zyskiwać wzmocnienie w prawie, Sąd Najwyższy stwierdził, że funkcję takiego wzmocnienia spełnił art. 184 ustawy wobec pozostających w toku stosunków nabywania prawa do emerytury z tytułu wykonywania zatrudnienia w warunkach szczególnych przed 1 stycznia 1999r.

W przepisie tym ustawodawca utrzymał sytuację osób, które w dniu wejścia w życie ustawy wypełniły warunki stażu szczególnego i ogólnego i zadeklarował ich przyszłe prawo do emerytury w wieku wcześniejszym; przez wydanie tego przepisu nastąpił stan związania, tj. zobowiązania się przez Państwo do powstrzymania się od jakiegokolwiek ingerencji w istniejące prawo tymczasowe. Wobec tego przewidziana w ustawie ekspektatywa prawa do emerytury nie mogła wygasnąć na skutek nowej regulacji ustalania stażu zatrudnienia. Gwarancji przyszłego prawa do emerytury złożonej wobec osób, o których mowa w art. 184 ustawy, ustawodawca nie mógł już naruszyć przez ustalenie innego sposobu wyliczenia ich stażu ubezpieczenia. Stąd ocena, że wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 r. określonego w art. 184 ustawy okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 r. Pogląd ten – zdaniem Sądu Najwyższego - wzmacnia treść art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej, odsyłająca w zakresie warunków emerytalnych do przepisów dotychczasowych (obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1999 r.) (tak por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010r., (...) UK 313/09, OSNP 2011, nr 19-20 poz. 260, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011r. , I UK 12/11, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2012r. , I UK 367/11).

W świetle powyższych rozważań brak było podstaw do nie uwzględnienia przy obliczaniu szczególnego stażu pracy przez organ rentowy okresów niewykonywania przez skarżącego pracy w okresach od 3 grudnia 1996 roku do 31 grudnia 1996 roku i od 5 lipca 1997 roku do 8 sierpnia 1997 roku, za które otrzymał on wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, przypadających w okresie wykonywania pracy w szczególnych warunkach wymienionej w wykazie A dział XII poz. 4 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów (prace w zespołach pomocy doraźnej pogotowia ratunkowego) w (...) Szpitalu (...) w T. od 1 stycznia 1995 roku do 31 grudnia 1998 roku. .

Doliczenie skarżącemu do szczególnego stażu pracy przypadających po 14 listopada 1991r. okresów niewykonywania pracy, za które otrzymał on wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w łącznym wymiarze 64 dni (2 miesiące i 2 dni) do uwzględnionego już przez organ rentowy stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 14 lat 10 miesięcy i 17 dni, skutkuje tym że wnioskodawca spełnia przesłankę 15 – letniego stażu pracy w szczególnych warunkach.

Biorąc pod uwagę, iż wnioskodawca spełnił jednocześnie pozostałe wymagane przepisami rozporządzenia warunki, to jest ukończył 60 lat, jego łączny okres zatrudnienia składkowy i nieskładkowy wyniósł ponad 25 lat, należy uznać, że wydana przez organ rentowy decyzja jest błędna, a żądanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury z pierwszym dniem miesiąca, w którym złożył on wniosek o emeryturę, gdyż z tym dniem została spełniona ostanía przesłanka, od której to prawo było uzależnione.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.